

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КІЗ ЗААНЕНСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Використання козлів-плідників зааненської породи при схрещуванні з місцевими грубововняними козами сприяло підвищенню показників забійного виходу, кількості м'язової і кісткової тканин, хімічного складу й енергетичної цінності м'яса піддослідних тварин.

Виробництво м'яса кіз вирішується в основному шляхом нагулу дорослих тварин, до яких відносять козовалахів, вибракуваних козлів-плідників і самок. У сучасній літературі мало відомостей про м'ясну продуктивність кіз, зокрема про зааненську породу.

У роботах [1—3] наведено лише забійні якості окремих порід без урахування морфологічного та хімічного складу туш. Дослідження в цьому напрямі набувають особливо важливого значення, оскільки в умовах північно-східного регіону України намічається якісне удосконалення масиву місцевих грубововняних кіз. При цьому помісні козлики в початковий період схрещування не мають племінної цінності, тому реалізація їх на м'ясо дасть змогу збільшити виробництво козлятини.

Матеріал і методи досліджень. Об'єктом досліджень були чистопородні зааненські козли і помісі з місцевою грубововняною породою. Досліди виконано протягом 1999—2002 рр. в умовах Конопського племоб'єднання Сумської області. Було створено три групи піддослідних тварин: перша — місцева грубововняна порода, друга — помісі (місцева грубововняна × зааненська) і третя — чистопородна зааненська порода. У кожній групі було по 10 голів. Оцінку м'ясної продуктивності проводили за методикою ВНДМС. У віці 24 міс. по три піддослідні тварини із кожної групи було забито на Конопському м'ясокомбінаті. Технологію забою проводили за інструкціями, прийнятими у м'ясній промисловості. Для хімічного аналізу брали середню пробу від піддослідних тварин. Біометричну обробку

отриманих даних виконували методом варіаційної статистики за [4], математичну обробку даних — на ЕОМ IBM "Pentium ПГ" з використанням програмного забезпечення фірми "MICROSOFT".

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що найбільша передзабійна жива маса характерна для чистопородних тварин зааненської породи. Різниця за цим показником становила: стосовно помісей — 8,8 кг ($P>0,999$) і місцевих тварин — 17,4 кг ($P>0,999$). Вихід у групах піддослідних тварин був 41,6; 44,9 і 48,6% відповідно. Спостерігається перевага у чистопородних тварин.

Значну різницю між аналогами піддослідних груп встановили за рівнем маси внутрішнього жиру. Найбільша кількість його у місцевих грубововняних козлів (4,9%), а найменша — у зааненських аналогів (2,6%). Це можна пояснити їхньою породною належністю.

За забійним виходом ми визначили вірогідну різницю між показниками піддослідних тварин: перша і друга групи — 2,2% ($P>0,95$), перша й третя — 4,7% ($P>0,99$), друга і третя — 2,5% ($P>0,95$). Результати наших досліджень вказують, що забійний вихід у групах тварин (46,5; 48,7 і 51,2%) відповідає вимогам м'ясопереробної промисловості для кіз.

При характеристиці м'ясності тварин виокремлюють співвідношення маси м'якоти та кісток, що визначає рівень коефіцієнта м'ясності. Туші зааненських чистопородних тварин вирізняються кращим морфологічним складом. Так за масою м'якоти вони перевищують місцевих грубововняних аналогів та помісей на 9,8 кг ($P>0,999$) і 5,4 кг ($P>0,999$). Між тваринами другої і третьої груп встановлено вірогідну різницю — 4,4 кг ($P>0,999$). Аналогічні дані отримано і за масою кісток — найвища кількість їх у тварин першої групи — 23,7%, найменша — у третій групі — 21,1%. Тому коефіцієнт м'ясності у першій групі — 3,23, у другій — 3,48 і у третій — 3,69.

Біологічна повноцінність і якість м'яса значною мірою залежать від його хімічного складу. Різниця за цим показником серед тварин трьох груп невірогідна. Однак за вмістом жиру виявлено перевагу у тварин першої групи, а за протеїном — у тварин третьої. Співвідношення жир: протеїн становило 1,48:1,83.

На підставі коефіцієнта Ж. Аксельсона ми встановили енергетичну цінність м'якоти піддослідних тварин. Отримані дані свідчать, що найменша енергетична цінність м'якоти у чистопородних тварин зааненської породи (7856,8 МДж), найвища — у помісей (8345,2 МДж). Це пов'язано з тим, що кількість жиру у м'якоті у місцевих грубовов-

няних тварин вища порівняно з тваринами другої групи на 0,8% і третьої — на 1,8%.

Висновки. На підставі проведених досліджень можна дійти висновку, що різниця показників забійного виходу, кількості маси м'якоти і кісток, хімічного складу та енергетичної цінності піддослідних тварин зумовлена їхніми генотипними особливостями.

1. *Медведев Н.Н.* Коза кочевого населения Семиречья // Домашние животные юго-восточной части Казахстана. — М.: Издательство АН СССР, 1927. — 164 с.
2. *Кияткин П.Ф.* Козоводство Узбекистана и пути его улучшения. — Ташкент: Сельхозгиз Уз.ССР, 1940. — 80 с.
3. *Лебель Л.Д.* Новая породная группа шерстных коз // Бюллетень. НТИ ВНИИОК. — Ставрополь-Краевой, 1956. — С. 58—63.
4. *Меркурьева Е.К.* Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных. — М.: Колос, 1970. — 423 с.
5. *Шаран П.І., Петренко І.П., Шевченко В.І.* Критерії оцінки порід великої рогатої худоби // Економіка АПК. — 2000. — № 6. — С. 39—43.

Мясная продуктивность коз зааненской породы разных генотипов.

В.В. Нечипоренко

Использование козлов-производителей зааненской породы при скрещивании с местными грубошерстными козами способствовало увеличению показателей по убойному выходу, количеству мышечной и костной ткани, химическому составу и энергетической ценности мяса подопытных животных.

Meat efficiency of nanny goats an zaanenskaya sort different genotyp.

V. Nepochorenko

Use an sawhorse-producers zaanenskaya sort when crossbreeding with meat rough wool nanny goats promoted an increase differences on after to output, amount an muscle and bone fabrics, chemical composition and energy meat value experimental bestial.